

פרוטוקול מס' 293

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
הל-אביב, יום ו' כ"ג בשבט תשל"ג - 26.1.73, שעה 9.30

נ כ ח ו :

חברי הועדה:
י. גולדשמידט - היו"ר
א. אנקוריון
פ. אביזר
י. ארידור
מ. בן-פורת
ש. פרידמן

מוזמנים: תמר פנחסוביץ - משרד המשפטים

מזכירת הועדה: ר. מלחי

קצרנית: מ. איזנברג

סדר-היום: חוק לתיקון פקודת הראיות (מס' 2),
תשל"ב-1972

1068.

(מקבל קיום 19.2.73)

חוק לתיקון פקודת הראיות (מס' 2) תשל"ב-1972

היו"ר י. גולדשמידט: אני פותח את הישיבה.
אנו ממשיכים בדיון בחוק לתיקון פקודת הראיות (מס' 2) תשל"ב-1972.

הצעת חוק זו באה להקל על זהויו של יצרן של מוצר שנחגלו בו פגמים. בישיבה הקודמת נתעוררו מספר שאלות והוצעו מספר הצעות. בישיבה הקודמת היחה אתנו הגב' קרפס והיא קבלה כל ההערות וכל המשאלות. חבר הכנסת ארידור הציע שלא לקבל הצעת חוק זו, כל עוד אין חוק המחייב את היצרן לשמן שמו על מוצר שהוא מייצר.

תמר פנחסוביץ: לענין חובת סימון שמו של היצרן - לפי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, ישנם צווי סימון; יש צו סימון מוצרים כללי, וישנם צווי ספציפיים למוצרים שונים, בהם מרחיבים הוראות הסימון שמחייבות סימון של רוב המוצרים.

י. ארידור: על מה אינם חלים הצוויים?

ת. פנחסוביץ: כמעט על הכל. יש צווי סימון ספציפיים לגבי טכסטיל ועור. הצו הכללי חל על כל מצרכי מזון, ועל כל המצרים והשירותים שהם ברי-פיקוח, ואין היום מצרך ומוצר שאינם ברי-פיקוח; כי אחרי הפיחות שלפני האחרון פרסם שר האוצר צו לפי תקנות שעת חירום (תשלומי חובה) לגבי הפרשי שער על מלאי. ובזמנו לפי תקנות שעת חירום (תשלומי חובה) אפשר היה להטיל על המלאי רק אם המצרך היה בר-פיקוח והיה ברשותו של בעל הטובין. כך שלמעשה היום צו סימון המוצרים חל על כל המוצרים.

בישיבה הקודמת הוצע להגדיר מוצר. הגדרת מצרך בחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים היא רחבה מדי. לכן הייתי מציעה כי במקום מצרך ייאמר "טובין" ואז תחול פקודת הפרשנות כפי שתוקנה בחוק המטלטלין, שם אמר: "טובין או מטלטלין - נכסים מוחשיים, חוץ ממקרקעין", מה שנקרא באנגלית "גודס".

הוצעה הצעה שגם שם מקוצר של יצרן או שם לא מלא, יהיה בו כדי לזהות את היצרן. ההצעה היא טובה. ואנו מציעים להרחיב ולומר: שמו של יצרן - ואני מבקשת להוסיף או מגדל, כי הפירוש המלוני של יצרן הוא בעל העשייה או בעל בית מלאכה או בעל בית חרושת - כדי להחיל את החוק גם על מגדלים שאורזים פירות וירקות באריזות עליהן מסומן שמם - או מגדל או שם עסקאו סימן המסחר או שם אחר או סימן אחר, שיש בו כדי לזהות יצרן או מגדל, הנמצא על טובין או על אריזתו, או על מה שמחובר או נספח אליהם - יהיה ראייה לכאורה שהוא היצרן או המגדל שייצר או גידל את הטובין.

בישיבה הקודמת הוצע שייאמר, שאם משווק הוכיח מיהו היצרן או המגדל, לא ישא באחריות, אם הוא משווק בלבד. לכן אני מציעה שסעיף (ב) ינוסח כדלהלן:

" נמצא על טובין או על אריזתם או על מה שמחובר או נספח אליהם, שמו של משווק בלבד, או שם עסקאו סימן המסחר שלו או שם אחר או סימן אחר, שיש בו כדי לזהות את המשווק - יראוהו כאילו הוא יצר או גידל את הטובין, אלא אם הוכיח שמסר לבעל דינו מיהו היצרן או המגדל בדרך שיש בה כדי לזהותו. "

כלומר, הוא לא יגיד שהמגדל או היצרן הוא, לדוגמה, יצחק רבינוביץ, כי אין זה מספיק כדי לזהותו; הוא יצטרך לתת מספיק פרטים כדי לזהות את היצרן. ו"בעל דינו" הוספנו כדי לכלול הן את החביעה הפללית והן בעל דין אזרחי.

י. ארידור: הצעת הגב' פנחסוביץ לגבי סעיף (א) יש בה שיפור ניכר לעומת הנוסח הכחול. אני מציע רק תיקון אחד: במקום היצרן או המגדל - יצרן או מגדל. אם יתקבל תיקון זה, אקבל את הנוסח המוצע על ידי הגב' פנחסוביץ.

באשר לסעיף (ב) אם יש חובה של סימון מוצרים בחוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, מדוע אנו כותבים "נמצא שמו של משווק בלבד"? אם נמצא שמו של משווק בלבד, זו עבירה פלילית.

ח. פנחסוביץ: לא. לפי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, המנהל רשאי להתיר סימון אחר. המנהל יכול לתיר לשופרסל לארוז אבקת כביסה באריזה של השופרסל כאשר על האריזה לא מופיע שמו של היצרן אלא רק שם השופרסל. אבל זאת רק ברשות. אם הדבר לא נעשה ברשות, זו עבירה פלילית.

י. ארידור: אנו דנים בחוק לתיקון דיני הראיות. וסעיף (ב) אינו נותן שום דבר מבחינת דיני הראיות. אם משווק פעל בניגוד לחוק ולא רשם שמו של יצרן, צריכה לחול עליו האחריות של היצרן. כלומר, הוא לא יהיה רשאי לסעון שהוא איננו היצרן. או שהוא מסמן שמו של היצרן, ואז אני מפעיל סעיף קטן (א): או שאינו מסמן שמו של היצרן, אלא שמו כמשווק בלבד, ואז חל עליו אחריות מוחלטת.

ח. פנחסוביץ: במידה וניתן היתר לסמן שמו של אדם אחר, יש הוראה שהמשווק יהיה אחראי לטיב ויהיה חייב בבדיקות חוזרות של המצרך. כך שהמשווק חייב גם היום. היום גם הקמעונאי אחראי פורמלית אם נמצא גוף זר בבקבוק. אבל אין טעם להביאו לדין, כי פורמלית ירשיעו אותו אבל הוא אינו אחראי למעשה.

הפתרון ההגיוני היה, שאם המשווק מפר הוראה לסמן שם היצרן, הוא אחראי כמו היצרן. אם המשווק קיבל היתר שלא לסמן שמו של יצרן, העניין הוא בידי רשויות המדינה. ואז צריך לעשות דבר פשוט - לקבל אישור מהיצרן שהוא היצרן שכל המוצרים הנושאים תווית שיווק מסויימת. אז אנו יכולים להעזר בהודעה של היצרן גם לצרכים של התביעה הפלילית וגם לצרכים של התביעה האזרחית. אם לא נעשה זאת, לגבי אותם יצרנים שעובדים באמצעות משווקים ואינם מסמנים שמותיהם על המוצרים, איננו יכולים להפעיל סעיף קטן (א). לכך אינני רואה תועלת בסעיף קטן (ב).

ש. פרידמן: בית טרומי יכלל בהגדרת טוביין?

ח. פנחסוביץ: כאשר בית מחובר לקרקע, הוא נכלל בהגדרת מקרקעין. אבל כל עוד הוא נייד ומטלטל הוא נכלל יבהגדרת טוביין.

היו"ר י. גולדשמידט: אני חדשב שההצעות שהביאה לנו הגב' פנחסוביץ עונות על כל ההשגות וההערות שנשמעו בישיבה הקודמת. סעיף קטן (א) כפי שהציעה הגב' פנחסוביץ אומר:

"שמו של יצרן או מגדל או שם עסקו או סימן המסחר או שם אחר או סימן אחר, שיש בו כדי לזהות יצרן או מגדל, הנמצא על טוביין או על אריזון, או על מה שמחובר או נספח אליהם - יהיה ראייה לכאורה שהוא היצרן או המגדל שייצר או גידל את הטוביין.

סעיף 57א(א) כפי שהוצע על ידי הגב' פנחסוביץ - נתקבל

היו"ר י. גולדשמידט: ועתה אנו באים לסעיף קטן (ב), שסביבו היה הויכוח העיקרי בישיבה הקודמת. כאן באה הצעתה של הגב' פנחסוביץ לוותר על המלה "לכאורה".

ת. פנחסוביץ: מחקתלי גם את המלים " לצורך סעיף (א), וההצעה היא:
"נמצא על טובין או על אריזתם או על מה שמחובר או נספח אליהם, שמו של משווק בלבד או שם עסקו או סימן המסחר שלו או שם אחר או סימן אחר, שיש בו כדי לזהות יצרן או מגדל - יראוהו כאילו הוא יצר או גידל את הטובין, אלא אם הוכיח שמסר לבעל דינו מיהו היצרן או המגדל בדרך שיש בה כדי לזהותו".

נוסף זה כפוף כמובן לניסוח הסופי של מר שלי.

היו"ר י. גולדשמידט: שאלתו של חבר הכנסת ארידור היתה, האם הוראה כזאת מקומה בפקודת הראיות?

י. ארידור: שאלתי היתה אחרת. אמרתי שהוראה זו אין מקומה בפקודת הראיות. אבל הוספתי שאין תועלת בהוראה כזאת. כי אנו איננו מחפשים את הקמעונאי אלא את היצרן. וסעיף זה אינו עוזר לנו להגיע אל היצרן. המשווק יוכיח שהוא איננו היצרן והוא יוצא מכל העניין.

היו"ר י. גולדשמידט: יש אפשרות שהמשווק יגיד: היצרן הוא עילית, ואז הוא יוצא מהתמונה. ולגבי עילית אין לנו סעיף (א). לכן צריך לתבוע את עילית לפי הפרוצדורה הרגילה. גם עכשו מובאים אנשים לדין ויובאו לדין. במציאות הקמעונאי, בעל המכולת אינו מזמין סחורה אצל עילית וכותב את שמו עליה. זה ענין רק לחנויות השרשרת שיש להן מחזור עצום. בתי מלון מזמינים לבנים או כלי שולחן שמופיע עליהם שם המלון ולא שם היצרן. זה נעשה רק על ידי משווקים גדולים. לגבי אלה אני חושב שהסעיף יכול לפעול די בסדר; או שהמשווק אחראי מפני שהסתיר את שם היצרן בהסכם אתו, או שימסור מיהו היצרן בדרך שיש בה כדי לזהותו.

ת. פנחסוביץ: לשאלתה של חבר הכנסת ארידור, אם מדובר בתביעה פלילית, אין צורך בסעיף (ב); כי הצוים המוצאים לפי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים מטילים אחריות על המשווק. גם היום אפשר להגיש תביעה נגד כל-בו שלום, גם אם לא כתוב על הטובין כל-בו שלום; גם אם כתוב עילית והאדם קנה את הטובין בכל-בו שלום אפשר להגיש תביעה נגד כל-בו שלום. סעיף (ב) בא לעזור לאדם המגיש תביעה אזרחית. זה מכביד על התביעה. אבל התביעה יכולה לעזור בזה, אם אדם פעל בלי רשיון. אם הוא פעל על פי רשיון, לא קשה לברר זאת. יש פקיד במשרד המסחר והתעשייה הנותן את הרשיון. אפשר לקבל ממנו תעודת עובד צבור. מביאים את התעודה ומוכיחים שהיצרן של טובין שהיה כתוב עליו שופרסל הוא "יצהר" ואז התביעה מוגשת נגד "יצהר".

י. ארידור: אבל להוכיח יצטרכו בדרך הרגילה. אני הצעתי שכתנאי לקבלת היחר שלא לציין שמו של יצרן, יבקש המשרד אישור מהיצרן.

ת. פנחסוביץ: הוא עושה זאת.

היו"ר י. גולדשמידט: וזו ראייה בכל בית משפט.

י. ארידור: אם יש אישור כזה, אין צורך בסעיף (ב), כי סעיף זה מעביר אותנו לסעיף (א). סעיף (א) מהווה ראייה לכאורה על יצרן כאשר שמו רשום. סעיף (ב) לא יעזור

לי נגד יצרן ששמו אינו רשום. אני יכול לפעול נגד יצרן כזה אם יש לי תחליף לסעיף (א) וזו התעודה. אם יש לי תעודה אינני צריך לא סעיף (א) ולא סעיף (ב). נשאלת השאלה, לשם מה אני צריך סעיף (ב)?

ת. פנחסוביץ: לתביעה אזרחית.

י. ארידור:

במקרה כזה, כאשר מישהו אינו רוצה לגלות שם יצרן, הייתי מטיל עליו אחריות אבסולוטית. אדם שהפר את החוק, אני צריך להטיל עליו אחריות כאילו הוא היצרן, ללא אפשרות לסגת מהעניין.

מ. ביבי:

אני חושב שהשאלה שעורר חבר הכנסת ארידור איננה של אלה. נכח ההנחה היא שאין משחררים את המשווק מאחריות אלא מגישים תביעה נגד היצרן ונגדו כמשווק.

א. אנקוריון:

הטלת אחריות אבסולוטית כפי שמציע חבר הכנסת ארידור, אינה עניין לחוק זה. היא עניין לחוק מטריאלי, ואנו עוסקים בדיני ראיות. צריך להוכיח שפלוגי הוא היצרן של מוצר מסויים. איך מוכיחים? בסעיף (א) כתוב: אם מופיע שמו על המוצר, זו ראיה לכאורה. הוא יכול להתגונן בבית המשפט: אמנם שמי רשום, אבל לא אני היצרן. זה לגבי סעיף (א).

אשר לסעיף (ב), סעיף זה אומר שכאשר מופיע שמו של המשווק, יראוהו כאילו הוא היצרן, אלא אם הוכיח שמסר מיהו היצרן בדרך שיש בה כדי לזהותו.

אני חושב שהמבנה באופן כללי נכון, אלא שבסעיף (ב) חסרה לי מלה אחת "האמתי", כלומר היצרן האמתי; אם הוכיח מיהו היצרן האמתי.

מ. ביבי:

לדעתי, אין זה מספיק שהמשווק יאמר מיהו היצרן ויזהה אותו. צריך שהיצרן יודה שהוא היצרן של הטובין. היצרן יכול לטעון שהמשווק קונה מוצרים מ-3 גורמים ומערבב אותם והמוצר איננו מוצר שלו. לכן צריך שהיצרן יודה שהמוצר שלו. ואם אינו מודה, אסור לנו לשחרר את המשווק מאחריות.

היו"ר י. גולדשמידט:

אנו רואים את המציאות כאילו כל המסחר מתנהל בין היצרן ובין המשווק. יכול להיות שבין היצרן ובין המשווק קונה מסוכן והסוכן מהסיטונאי והסיטונאי מסוכנות בית החרושת. לכן אל לנו לראות את הדבר כפשוטו, שהמשווק יודה מייד: קניתי אצל יצרן פלוגי. צריך לדאוג גם למקרה שהדברים מסובכים יותר.

אם היה בידי משווק היתר לאי-סימון מוצר, ימסור את ההיתר לידי התובע והפרוצדורה ברורה. והיצרן אין לו הרבה פתחון פה כאשר מראים לו את ההיתר. אם המשווק אינו יכול להוכיח ששיווק בהיתר סחורה של יצרן, יראוהו כיצרן ויחבצו אותו לדין. היות וקיימת חובה לסמן ויש אפשרות של קבלת היתר שלא לסמן שם היצרן, הרי אנו צריכים להבחין רק בשני המקרים. בזה לא ענינו על הטענה של חבר הכנסת אנקוריון שבדרך עקיפין אנו מכניסים הוראה מטריאלית לחוק דיני הראיות. אם נוכל לעשות זאת, זו שאלה אחרת.

מ. אביזהר:

אני מבין שסעיף זה יוצר פיקציה משפטית. כולנו יודעים שהמשווק אינו היצרן. אבל יוצר מצב שמבחינה משפטית הוא יהיה היצרן. אינני מערער על כך. אנו עושים זאת כדי למנוע מציאות שבה יוסתר במזיד היצרן האמתי, והתביעה תשאר בלי כתובת. לכן אנו יוצרים לחץ על המשווק שלא להחזיק סחורות שאינן יודע מי ייצרן.

במקום "אלא אם הוכיח שמסר לבעל דינו",
אני מציע: אלא אם זיהה את היצרן האמתי לפני שנפתח ההליך המשפטי".

ת. פנחסוביץ:
אם נאמר "אלא אם הוכיח שמסר מי היצרן או
המגדל" ברור שהכוונה איננה לסתם שם,
אלא ליצרן או המגדל של אותו מוצר. ברגע שנאמר היצרן או המגדל, מיותר
להוסיף האמתי.

אם יש שלבי ביניים והמשווק סועף שאינו
יודע מי היצרן, הוא האחראי כי הוא המשווק. מבחינה פלילית הוא אחראי
גם היום. אבל סעיף ב' יעזור בתביעות אזרחיות. אם אדם פעל לפי
היתר, הפרקליטות תוכל לגלות את היצרן כי היא תפנה לפקיד במשרד המסחר
והתעשייה והוא יתן שמו של היצרן.

י. ארידור:
נניח שמגישים תביעה נגד המשווק, והוא אומר
בבית המשפט שפלוגי הוא היצרן. אין זו
הוכחה שפלוגי הוא באמת היצרן, כי יכול להיות שזו עדות שמיעה או טעות.
יגישו את התביעה נגד היצרן, הוא יצא זכאי, כי הוא איננו היצרן. מדוע
אנו מסתבכים בדברים אלה? כי אנו מעבירים לדיני ראיות דבר הנוגע לחוק
המטריאלי.

אילו היתה הוראה בחוק הפיקוח על מצרכים
ושירותים, שהמשווק סחורה שלא כדין, או מוכר סחורה ללא שם היצרן
יראוהו כאילו הוא היצרן, על הוראה מטריאלית זו אפשר היה להפעיל סעיף
(א) ולא היה צורך בסעיף (ב) בחוק לחיקון דיני הראיות.

ת. פנחסוביץ:
זה מיותר, כי אם אין היתר, יש סימני סחורות
ואז זו עבירה פלילית.

י. ארידור:
אינני מחפש אותו בתחום הפלילי אלא בתחום
האזרחי. אני מוכן שלא לטעון לנושא חדש,
אם נתקן חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים.

ת. פנחסוביץ:
זה יכלול בחוק הליכות המסחר. על ידי חוק
הפיקוח על מצרכים ושירותים אין אפשרות
להשיג את המטרה, כי על יסוד חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים אי אפשר
להגיש תביעה נזיקין. צווי הפיקוח שהוצאו על יסוד חוק הפיקוח על
מצרכים ושירותים, כמכסים ואצתו, כי אסור להעביר בדרך מסחר לאחר
מוצר שלא סומן או מוצר פגום. האחריות היא שווה על היצרן ועל הסוחר.
כך שמבחינה פלילית אין בעיה. סעיף (ב) בא לעזור לאדם שמגיש תביעה
אזרחית. בחוק הליכות המסחר תהיה הודאה...

ה'ו"ר י. גולדשמידט:
אנחנו מבקשים שהחברים יתלחטו. לשאלה, האם יש
להכניס הוראה מטריאלית בחוק זה.

מ. אביזהר:
על טובין יש חו ויש שם המשווק, ראייה למה זה?
זה דיני ראיות. אנו אומרים: כתוב רק שמו
של המשווק, זו ראייה לכך שהוא היצרן, אלא אם הוכיח. יכול להיות שיהיו
מסקנות מטריאליות. אבל כפי שהצעת החוק מונחת לפנינו, זה דיני ראיות.

מה שמפריע לי הוא, שיבוא אדם לכל-בו בטענה
וידחו אותו בקש. הוא יגיש תביעה. תעבור שנה או שנתיים, יופיע עורך
הדין של הכל-בו ויאמר: סחורה זו ייצר יצרן זה וזה. ואז התביעה נופלת.
וכך יוצא שאנו באים לעזור לחובע ואנו מכשילים אותו. השאלה היא,
מאימתי חייב היצרן או המשווק?

מ. בן-פורת:
האם בתעודת ההיתר שמקבל המשווק, יש משהו
המחייב אותו וקובע שהוא מקבל את האחריות
לגבי הטובין? כאשר המשווק עושה הסכם עם יצרן שהוא ישווק תוצרתו
תחת שמו - שמו של המשווק - הוא צריך לקבל עליו את האחריות של היצרן.

י. ארידור:
אדם קנה סחורה ואין עליה שמו של היצרן
ולא שמו של המשוק. אין מחלוקת שקנה את
הסחורה אצל המשוק. הוא אינו יכול להגיש שום משפט.

מ. אביזהר: לא בזה עסקינן.

ת. פנחסוביץ: לא בזה עוסקת הצעת חוק זו.

י. ארידור:
הבעייה היא שכאשר ארצה להגיש תביעה נגד
משוק כזה שהוא מודה שהוא המשוק, לא
אוכל להוכיח נגדו שום דבר. אם היה פתרון מטריאלי, הייתי מטיל עליו
אחריות מטריאלית.

א. אנקוריון: זה צריך להיות בחוק הפלילי.

י. ארידור:
אם רוצים לפתור בעייה, אין דרך אלא לקבוע
זאת בחוק הליכות המסחר. ואני מציע
למחוק סעיף (ב).

מ. בן-פורת: הוא מפריע לך?

י. ארידור: הוא אינו מועיל לי.

ש. פרידמן:
יש לי הרושם שיש הסכמה כללית, שהאחריות
על המשוק הבאה למנוע התחמקות, מחקבלת
על הדעת. השאלה היא, האם מקומו של תיקון כזה הוא בחוק זה או בחוק
אחר. לכאורה אפשר היה לומר שהיות ויש אספקט ראיתי, ואם זה מוזכר
בסעיף (ב) זה מקל עלינו להגיע אליה. פאיך אפשר לומר: היות והעיקר
בדבר הוא העניין לגופו, לכן זה חייב להיות בחוק המטריאלי.
זו שאלה שאפשר לנהל עליה ויכוח מלומד. כאשר חוק הליכות המסחר אינו
קיים עדיין תרשו לי להיות פרמטיסט ולומר: אין נפקא מינה בשבילי
היכן זה יהיה. בשבילי חשוב שאוכל לתפוס את המתחמק. אני חושב שלא
יקרה שום דבר אם נכניס בחוק זה הוראה מטריאלית. לכן הייתי מציע
שנסכים שהוראה זו תוכנס בחוק זה עד שתבוא הגאולה על ידי חוק הליכות
המסחר.

היו"ר י. גולדשמידט:
אני מציע שניעזר בניסוח של חבר הכנסת אביזהר
שהוא הקרוב ביותר לרוח חוק דיני הראיות
ונאמר: "יראוהו כאילו הוא היצרן". ואשר למשפט השני, נדמה לי שטוב
יהיה לתקן את הנוסח מתוך התחשבות בהערותיו של חבר הכנסת ביבי ולומר:
אלא אם נתן מידע שהביא לזהו היצרן. ואין זה מענין אותי אם עשה זאת
בעזרת ההיתר שבידו או בדרך אחרת, וממילא אני מדלג על כל שלבי הביניים.
לא נתן אינפורמציה...

י. ארידור: אם נתן אמרי שלוש שנים?

היו"ר י. גולדשמידט: אני רוצה לסמוך על בית המשפט שלא יתן לו.

מ. אביזהר: צריך לשלב זאת בנוסח.

י. ארידור: ואז זה ענין מטריאלי.

היו"ר י. גולדשמידט:
אם אנו מחפשים את הפתרון בדרך זו, נשאר
הקושי של הכנסת הוראה מטריאלית בחוק זה.
ואני מוכן להמליץ בפני הועדה ללכת בדרך זו. ולא נהיה איסטיניסטים ולא
נשאיר את הענין על בלימה עד שהחוק המטריאלי יאושר.

עכשו תאמר הגב' פנחסוביץ באיזה כיוון

חושב משרד המשפטים ללכת.

ת. פנחסוביץ: חבר הכנסת בן-פורת הציע שבתעודה יתנו שעל המשווק תהיה אחריות היצרן. דבר זה מיותר, מכיוון שבצו יש הוראה שהמנהל רשאי להתיר ליצרן לציין שם אחר. נאמר במפורש שאותו אדם ששמו צויין על המוצר, אחראי לטיבו והוא חייב בבדיקות חוזרות של טיב המוצר, כיוון שהאחריות חלה עליו.

הכללית. חבר הכנסת ארידור נתן דוגמה, שאדם קונה מוצר שלא צויין עליו שם. נניח, אדם קנה גבינה במשקל ומתברר שהיא גרמה להרעלה. התביעה היא נגד האדם שמכר. הוא מכר את המצרר הפגום.

י. ארידור: אבל אין תביעה אזרחית במקרה כזה. אני מוכן להכניס תיקון מטריאלי ולא איכפת לי באיזה חוק.

ת. פנחסוביץ: אין אפשרות אלא לקבוע זאת בחוק הליכות המסחר או להציע חוק מיוחד.

לגבי סעיף (ב) אני מוכנה לקבל הצעת היושב-ראש, כי במקום "אלא אם הוכיח" יבוא: אלא אם מסר לבעל דינו מידע שהביא לזיהוי היצרן או המגדל.

י. ארידור: בעל דין יש רק אחרי הגשת משפט.

מ. אביזרהר: מדוע לא נאמר: "לקונה"?

ת. פנחסוביץ: כי הוא צריך למסור גם לתביעה הכללית.

מ. ביבי: אולי נאמר: לצד שכנגד?

ת. פנחסוביץ: אין זה ביטוי מתאים. אפשר לומר: או לבעל דין או לתובע. אבל התובע הוא רק לגבי תביעה פלילית.

מ. אביזרהר: אפשר להגיד או לקונה או לתובע.

י. ארידור: אם אין הגבלה בזמן, הוא יכול למסור את המידע עד מתן פסק הדין.

נמצא נוסחה שתחייב אותו תוך זמן סביר. זו איננה בעייה שאי אפשר להתגבר עליה. אני מציע לכתוב: אלא אם מסר לקונה או לתובע.

א. אנקוריון: אפשר לומר: לתובע הפלילי או האזרחי, או לקונה או לתביעה הכללית. אבל מה שצריך להוסיף הוא - בעת החקירה לפני הגשת המשפט, או בעת מתן עדותו בחקירה מוקדמת.

ת. פנחסוביץ: אם עבר את השלב הזה, האחריות חלה עליו, והוא אינו יכול לומר: היצרן ולא אני. בשלב

מסוים האחריות עליו כמשווק. **היו"ר י. גולדשמידט:** לא קיים זאת בזמן סביר, הוא איבד זכותו וממילא האחריות עליו.

האם הועדה מוכנה ללכת בדרך שהצביע עליה
חבר הכנסת פרידמן, וגם אם "נחטא" מבחינת הכנסת הוראה מטריאלית,
גם אם מבחינת תיאורסית אין מקומה בחוק זה?

אני מזכיר שחבר הכנסת ביבי מתנגד לכך, כי
לדעתו חוק צריך להיות בעל נושא אחד ולא אומניבוס של נושאים שונים.

אני מעמיד להצבעה הצעתו של

חבר הכנסת פרידמן.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת חבר הכנסת פרידמן - 5

נגד - 1

הצעת חבר הכנסת פרידמן נחקבלה

אני נני רואה בהצבעה זו הצבעה פורמלית

היו"ר י. גולדשמידט:

אני נגד הצעה זו. אני נגד הוספת כל אלמנט
מטריאלי לחוק דיני הראיות.

א. אנקוריון:

גם הוספת המלה "בהקדם" היא ענין מטריאלי?

מ. ביבי:

לא.

א. אנקוריון:

אני מבין שהצעות משרד המשפטים ינוסחו
בכיוון זה. אם החברים ירצו להסתייג - יסתייגו

היו"ר י. גולדשמידט:

ונסכם בישיבה הבאה.

ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 11.30